

POSTANOWIENIE

Dnia 28 maja 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Katarzyna Schönhof-Wilkans (spr.)

Protokolant: st. sekr. sądowy Karolina Majchrzak

po rozpoznaniu w dniu 28 maja 2019 r. na posiedzeniu niejawnym

sprawy J. U.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

o należności z tytułu składek

na skutek zażalenia J. U.

na postanowienie Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 25 marca 2019 r. sygn. akt VII U 986/18

postanawia:

oddalić zażalenie.

	SSA Katarzyna Schönhof-Wilkans	
--	--------------------------------	--

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 25 marca 2019 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych oddalił wniosek ubezpieczonego J. U. o ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

Sąd Okręgowy w uzasadnieniu swego rozstrzygnięcia podniósł, że załączone do wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu oświadczenie o stanie majątkowym i rodzinnym jest enigmatyczne i nazbyt lakoniczne, w związku z czym nie sposób na jego podstawie jednoznacznie określić, jakie koszty życia codziennego odwołujący ponosi i jaka jest w związku z tym sytuacja życiowa odwołującego. Do wniosku przedłożył on decyzję o waloryzacji renty, z której wynika, że z tytułów wykonawczych miesięcznie ma potrącaną kwotę 519,64 zł, nie wiadomo jednak w stosunku do kogo spona zadłużenie, od kiedy i jak długo będzie jeszcze trwać to obciążenie, natomiast z załączonego pisma Banku (...) S.A. wynika, że kredytobiorcami są odwołujący i D. U., o której odwołujący w oświadczeniu nie wspomniał. Sąd Okręgowy ponadto, oceniając potrzebę reprezentowania strony przez fachowego pełnomocnika wskazał, że niniejsza sprawa nie jest skomplikowana pod względem faktycznym, prawnym ani dowodowym, a postawa procesowa J. U. nie pozwala na stwierdzenie, że mimo pełnego zaangażowania w istotę sporu, nie jest on w stanie sprostać regułom procesowym i dowodowym w sprawie. Mając na uwadze powyższe, Sąd meriti uznał, że brak jest podstaw do twierdzenia, aby w sprawie na obecnym etapie był potrzebny udział pełnomocnika z urzędu.

Powyższe postanowienie zaskarżył ubezpieczony, stwierdzając, że należy mu się pełnomocnik z urzędu po to, aby rozpocząć przewód sądowy. Z treści zażalenia wynika, że skarżący wnosi o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez uwzględnienie wniosku o ustanowienie pełnomocnika z urzędu.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie ubezpieczonego nie jest zasadne.

Zgodnie z art. 117 § 2 k.p.c. osoba fizyczna niezwolniona przez sąd od kosztów sądowych, może się domagać ustanowienia adwokata lub radcy prawnego, jeżeli złoży oświadczenie, z którego wynika, że nie jest w stanie ponieść kosztów wynagrodzenia adwokata lub radcy prawnego bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. Natomiast w myśl § 5 tego przepisu Sąd uwzględni wniosek, jeżeli udział adwokata lub radcy prawnego w sprawie uzna za potrzebny. Podstawą oddalenia wniosku nie może być skorzystanie przez osobę fizyczną z nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, o których mowa w ustawie z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 2030 oraz z 2018 r. poz. 1467).

Sąd Apelacyjny, po dokonaniu analizy całości akt w kwestii zaskarżonego orzeczenia, doszedł do przekonania, że postanowienie to jest w pełni trafne i wynika z prawidłowo zastosowanych przepisów art. 117 § 2 i § 5 k.p.c. Nadal też brak jest podstaw do uwzględnienia zażalenia.

Należy wyjaśnić, że w orzecznictwie sądowym ugruntowany jest pogląd prawny, podzielany przez Sąd odwoławczy, że potrzeba ustanowienia pełnomocnika z urzędu nie zachodzi, jeżeli sprawa jest nieskomplikowana pod względem prawnym i faktycznym, a strona sama potrafi sobie poradzić w prowadzeniu procesu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 czerwca 1974 r., sygn. akt II CZ 94/74, LEX 7511, czy tożsame stanowisko wyrażone w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2010 r., w sprawie o sygn. IV CSK 318/09, LEX nr 678016). Przyjmuje się, że udział zawodowego pełnomocnika w sprawie będzie potrzebny zazwyczaj wtedy, gdy strona wnosząca o jego ustanowienie jest nieporadna, ma trudności z samodzielnym podejmowaniem czynności procesowych albo gdy sprawa jest skomplikowana pod względem faktycznym i prawnym (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 2005 r., sygn. III CK 533/04, LEX nr 197647, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2010 r., w sprawie o sygn. IV CSK 318/09, LEX nr 678016).

Sąd Apelacyjny w pełni podziela stanowisko wyrażone w postanowieniu tut. Sądu z dnia 5 czerwca 2014 r. (III AUz 110/14, LEX nr 1477056), zgodnie z którym art. 117 § 5 k.p.c. nakazuje sądowi uwzględnić wniosek strony o ustanowienie pełnomocnika z urzędu tylko, jeżeli udział adwokata lub radcy prawnego w danej sprawie można uznać za potrzebny. Potrzeba udzielenia profesjonalnej pomocy prawnej stronie zachodzi przede wszystkim w sytuacji, gdy strona ta jest nieporadna, przez co należy rozumieć sytuację, w której nie potrafi ona w zrozumiały i poprawny sposób przedstawić swojego stanowiska procesowego oraz nie ma podstawowej orientacji w regułach rządzących procesem cywilnym, w związku z czym nie można zasadnie oczekiwać, iż pouczenia sądu będą wystarczające dla zapewnienia tej stronie odpowiedniej wiedzy o możliwych i celowych czynnościach procesowych.

O potrzebie przyznania pełnomocnika z urzędu można też mówić wtedy, gdy strona wprawdzie nie jest nieporadna, jednakże sprawa ma na tyle skomplikowany pod względem prawnym lub faktycznym charakter, że jej właściwe prowadzenie wymaga pogłębionej wiedzy prawniczej. Wreszcie, potrzeba ustanowienia pełnomocnika z urzędu istnieje wtedy, gdy strona (np. ze względu na chorobę) nie jest w stanie samodzielnie prowadzić sprawy, w szczególności stawiać się na kolejne terminy rozpraw (por. także orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 23 września 1964 r., II PZ 46/64, NP 1965/5/56; postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2002 r., I PZ 99/01, OSNP 2004/4/66 i z dnia 10 października 2003 r., II CK 161/03, Lex nr 148620).

W niniejszej sprawie, zdaniem Sądu Apelacyjnego, nie zachodzi potrzeba ustanowienia pełnomocnika z urzędu, skoro ubezpieczony zrozumiałe i rzeczowo formułuje twierdzenia i wnioski, na co wskazują treść odwołania od

zaskarżonej decyzji organu rentowego, jak i treść jego zażalenia. Brak jest podstaw do twierdzenia, że ubezpieczony jest osobą nieporadną wskutek trudności życiowych, skoro - jak wynika ze sprawy – dotychczas prowadził działalność gospodarczą (zaskarżona decyzja organu rentowego dotyczy składek na ubezpieczenie zdrowotne z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej), a od osób wykazujących aktywność zawodową przy prowadzeniu własnej działalności gospodarczej można oczekiwać podstawowej wiedzy niezbędnej przy dochodzeniu swych praw związanych właśnie z prowadzeniem tej działalności. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, żalący posiada znajomość przepisów prawa w stopniu pozwalającym na samodzielny udział w sprawie, bez uszczerbku dla obrony jego praw i tym samym nie zachodzi konieczność udzielenia pomocy przez pełnomocnika zawodowego.

Podkreślić również należy, że prawo strony do reprezentowania w postępowaniu sądowym przez profesjonalnego pełnomocnika nie jest elementem prawa do sądu i rzetelnego procesu. Gdyby taka miała być intencja ustawodawcy, ustanawianie adwokata bądź radcy prawnego byłoby zasadą. Tymczasem obowiązujące przepisy procedury cywilnej ograniczają możliwość ustanowienia pełnomocnika z urzędu z jednej strony przesłanką braku możliwości poniesienia kosztów wynagrodzenia adwokata lub radcy prawnego bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny, z drugiej zaś strony wymaganiem, aby udział adwokata lub radcy prawnego był w sprawie potrzebny. Potrzeba udziału w postępowaniu wykwalifikowanego pełnomocnika procesowego, jako niezbędna przesłanka jego ustanowienia podlega przy tym swobodnej ocenie sądu (por.m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 czerwca 1974 r., II CZ 94/74, LEX nr 7511; uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 12 grudnia 1978 r., I PRN 123/78, PiZS 1980, nr 6, s. 65).

Ponadto – jak wynika z dokumentacji załączonej przez odwołującego do oświadczenia o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania, przysługuje mu wojskowa renta inwalidzka w wysokości 2.079,00 zł brutto miesięcznie, natomiast skarżący nie wyjaśnił wskazanych przez Sąd Okręgowy braków oświadczenia – nie podał jak długo i na czyją rzecz będzie spłacał zadłużenie w wysokości 519,64 zł, nie wskazał też na sytuację osoby (D. U.), z którą wspólnie zaciągnął kredyt bankowy, nie wskazał też na okoliczności związane ze spłatą kredytu. Odwołujący nie wykazał zatem, że nie ma dostatecznych środków na poniesienie kosztów wynagrodzenia adwokata lub radcy prawnego - że nie jest w stanie ponieść kosztów wynagrodzenia adwokata lub radcy prawnego bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny.

Z powyższych względów, Sąd Apelacyjny uznając zaskarżone rozstrzygnięcie za prawidłowe, a wywiedzione zażalenie za niezasadne, na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji postanowienia.

SSA Katarzyna Schönhof-Wilkans
